

Klaipėdos rajono švietimo centras

**„Ilgalaikių kvalifikacijos tobulinimo programų
rengimo ir įgyvendinimo sėkmės prielaida –
komandinis darbas ir bendradarbiavimas“**

**Virginija Kazakauskienė
Nomedą Skliuderienė**

2024-09-27

Istaigos komandos ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo rezultatas: sėkmingai įgyvendinamos KT programos

**„Atnaujintas ugdymo turinys:
dėmesys Klaipėdos krašto istorijai
ir raštijos veikėjams“**

„Kolegialaus grįžtamojo ryšio ir etapinės refleksijos taikymas mokytojų profesiniam tobulėjimui, stebint atnaujinto ugdymo turinio įgyvendinimą Klaipėdos rajono mokyklose“

KT programa „Atnaujintas ugdymo turinys: dėmesys Klaipėdos krašto istorijai ir raštijos veikėjams“

Programos **tikslas** – padėti mokytojams pasirengti atnaujinto ugdymo turinio įgyvendinimui, skiriant dėmesį Klaipėdos rajono / krašto istorijai, raštijai, kultūrai, kalbai, išskilioms asmenybėms.

Uždaviniai:

1. Teorinių paskaitų ciklo metu susipažinti su Prūsijos (Mažosios) Lietuvos ir Klaipėdos krašto istorija bei raštijos veikėjų veikla, periodika, kultūrine aplinka.
2. Pažintinių išvykų metu aptarti Klaipėdos krašto paveldo ir lankytinų objektų integravimo galimybes į ugdymo procesą.
3. Pritaikyti programos įgyvendinimo / realizavimo metu įgytas žinias ir kompetencijas profesinėje veikloje ir pasidalinti gerąja patirtimi su rajono kolegomis.

KT programos teikėjo, rengėjų ir lektorių vaidmenys bei sritys

**Klaipėdos rajono
švietimo centras**

direktorius, metodininkas

**Programos struktūra /
nuoseklumas / įstaigos
komandos ir tarpinstitucinis
bendradarbiavimas**

**Klaipėdos rajono
etninės kultūros centras**
direktorius, etnologas

**Kultūros sektoriaus
pagalbos galimybės
mokytojui praktikui**

Klaipėdos universitetas
dėstytojas / mokslininkas

Teorinė dalis

**Klaipėdos rajono
savivaldybės administracija**
*specialistas / kalbos
tvarkytojas*

**Klaipėdos rajono lankytini
objektai / parengtas paveldo
gidas / diktantų tekstai**

**Klaipėdos rajono mokyklų
mokytojai praktikai**
*istorija (dokt.),
lietuvių kalba ir literatūra*

**Klaipėdos rajono paveldo sąsajos su
ugdymo turiniu, edukacinis bankas**

KT programos turinys

KT programa „Atnaujintas ugdymo turinys: dėmesys Klaipėdos krašto istorijai ir raštijos veikėjams“

Prūsijos (Mažosios) Lietuvos ir Klaipėdos krašto istorija ir raštijos veikėjai					
1.	Prūsijos (Mažosios) Lietuvos istorijos bruožai: leidybos lietuvių kalba aspektai ir reikšmė, formuojant lietuvininkų identitetą	4	1	1	6
2.	Klaipėdos krašto ir Prūsijos Lietuvos raštijos veikėjai	4	1	1	6
3.	Prūsijos Lietuvos ir Klaipėdos krašto lietuviška periodika	4	1	1	6
4.	Klaipėdos krašto vietovardžiai. Nykstantys Klaipėdos krašto kaimai	3	2	1	6
	Iš viso:	15	5	4	24

KT programos turinys

KT programa „Atnaujintas ugdymo turinys: dėmesys Klaipėdos krašto istorijai ir raštijos veikėjams“

Klaipėdos rajono paveldo gidas: lankytini objektai					
1.	Edukacinė išvyka „Kalbos kelias: Agluonėnų, Dovilų apylinkės“	2	2	4	8
2.	Edukacinė išvyka „Kalbos kelias: Priekulės apylinkės“	2	2	4	8
3.	Edukacinė išvyka „Kisinių kapinaitės – muziejus po atviru dangumi. Laidojimo tradicijos. Šrifto ypatumai. Kapinių augalija“. Krikštų paroda Klaipėdos rajono etninės kultūros centre	2	2	4	8
4.	Edukacinė išvyka „Seniosios (išnykusios) Klaipėdos rajono mokyklos“	2	2	4	8
	Iš viso:	8	8	16	32

KT programos įgyvendinimas

Edukacinė išvyka „Kisinių kapinaitės – muziejus po atviru dangumi. Laidojimo tradicijos. Šrifto ypatumai. Kapinių augalija“. Krikštų paroda Klaipėdos rajono etninės kultūros centre

KT programos išliekamoji vertė: edukacinis bankas

Pritaikomumas istorijos 5–8 klasių pamokoms, jų papildymui arba projektinėms veikloms / ugdamos mokinių kompetencijos

1. Edukacinė išvyka „Kalbos kelias: Agluonėnų, Dovilų apylinkės“
2. Edukacinė išvyka „Kalbos kelias: Priekulės apylinkės“
3. Edukacinė išvyka „Kisinių kapinaitės – muziejus po atviru dangumi. Laidojimo tradicijos. Šrifto ypatumai“

Parengė Milda Kontrimė, Klaipėdos r. Dituvos Aleksandro Teodoro Kuršaičio pagrindinės mokyklos istorijos mokytoja, Klaipėdos universiteto istorijos ir archeologijos krypties doktorantė

KT programos išliekamoji vertė: edukacinis bankas

ISTORIJOS PAMOKŲ CIKLAS „KAPINĖS – MUZIEJUS PO ATVIRU DANGUMI“ (Milda Kontrimė)

<https://drive.google.com/drive/folders/1gDnOvZ53TA5MX0zroqahfg1jszWpoFLR>

Istorijos pamokų ciklas.	
Kapinės – muziejus po atviru dangumi	
Milda Kontrimė 2024 m.	
	
Raktiniai klausimai:	Kokius klausimus užduoda sau mokytojas, prieš imdamasis naujo pamokų ciklo – kapinių lankymo, tyrimo, projektinių veiklų.
	

- 1 - Kokias istorines ir kultūrinės vertybes galima atskleisti mokiniams, tyrinėjant **kapines** ir jų **paminklus**?
- 2 - Kaip **kapinių lankymas** gali padėti mokiniams geriau suprasti praeities įvykius?
- 3 - Kokiais metodais galima (pasi)naudoti, siekiant padaryti **kapinių lankymą** įdomų ir prasmingą mokiniams?

KT programos išliekamoji vertė: edukacinis bankas

ISTORIJOS PAMOKŲ CIKLAS „KAPINĖS – MUZIEJUS PO ATVIRU DANGUMI“ (Milda Kontrimė)

<https://drive.google.com/drive/folders/1gDnOvZ53TA5MX0zroqahfg1jszWpoFLR>

Kaip kapinių lankymas gali padėti mokiniams geriau suprasti praeities įvykius?

1. Lankydami kapines, stebėdami antkapius gimimo ir mirties datas, mokiniai gali labiau įsisavinti istorinių įvykių laikotarpius;
2. Kapinės atspindi tam tikro istorinio laikotarpio kultūrinę ir socialinę dinamiką;
3. Lankydami kapines mokiniai gali sužinoti apie čia palaidotas **istorines asmenybes** (biografistika, genealogija); palyginimui galima kalbėti apie palaidojimus per epidemijas;
4. Kapinių lankymas turėtų ugdyti empatiją – skatinama labiau įsijausti į praeities žmonių išgyvenimus, galima organizuoti diskusijas apie palaidojimus Sibire (tremčių istorijos).

Rekomendacijos 8-11 kl.:

1. Pasirinktų kapinių lankymas ir jų palyginimas;
2. Partizanų ir tremtinių karių lankymas ir kapų palyginimas; projektiniai darbai;
3. 8 (11 kl.) klasių Reformacijos temos;
4. Kita.

KT programos išliekamoji vertė: edukacinis bankas

Pritaikomumas lietuvių kalbos ir literatūros 5–8 klasių pamokoms, jų papildymui arba projektinėms veikloms / ugdamos mokinių kompetencijos

**Edukacinė išvyka
„Kalbos kelias:
Priekulės apylinkės“**

5 klasė

Leksika – greitai kintanti kalbos sistemos dalis. Senieji ir naujieji žodžiai. Taisyklingo kalbos vartojimo prasmė. Klaipėdos krašto tarmė, jos „renesansas“. Edukacija su Virgina Asnauskiene.

Pasakos. Jų paskirtis, universali išmintis. Buitinės pasakos. Klaipėdos krašto ir Mažosios Lietuvos pasakos.

Šeima ir namai. Vaiko santykis su artimaisiais. J. Biliūnas „Kūdikystės sapnai“.
Palyginimui – I. Simonaitytė „O buvo taip...“.

Projektas „Lituanistinė stovykla klasėje“. Edukacinė programa I. Simonaitytės muziejuje.

Parengė Aleksas Bagdonavičius, Dituvos Aleksandro Teodoro Kuršaičio pagrindinės mokyklos lietuvių kalbos ir literatūros mokytojas metodininkas

KT programos išliekamoji vertė: edukacinis bankas

Pritaikomumas lietuvių kalbos ir literatūros 5–8 klasių pamokoms, jų papildymui arba projektinėms veikloms / ugdomos kompetencijos

**Edukacinė išvyka
„Kisinių kapinaitės –
muziejus po atviru
dangumi.
Laidojimo tradicijos.
Šrifto ypatumai“**

1. Garsas ir raidė. Abėcėlė. Susipažinimas su žodynais, žinynais, enciklopedijomis (spausdintiniais ir elektroniniais leidiniais).

Antkapių Kisinių kapinaitėse šriftas, raidynas (5 klasė).

2. Vietovardžių kilmė.

Pasakojimas apie savo vardo ir pavardės atsiradimą.

Pavardžių tyrinėjimas Kisinių kapinaitėse (6 klasė).

3. Indoeuropiečių kalbų šeima, baltų kalbos (7 klasė).

Kalba kaip socialinis kultūrinis reiškiny. Dabartinė lietuvių kalbos situacija.

4. Klaipėdiškių tarmės situacija (8 klasė).

Kalbinės raiškos tyrinėjimas ant antkapinių užrašų.

5. Lietuvių kalba Mažojoje Lietuvoje, filologiniai leidiniai.

Palaidotos asmenybės Kisinių kapinaitėse, užrašai (9 klasė).

6. Senojo ir Naujojo Testamentų vaizdiniai, herojai ir siužetai: jų interpretacija literatūroje. Dantė Aligjeri. „Dieviškoji komedija“. Kisinių kapinaitės: laidojimo apeigos, kapinių šventė, puošyba, augmenija. Pagarba žmogui ir tikėjimas Amžinuoju gyvenimu (10 klasė).

KT programos išliekamoji vertė: edukacinis bankas

Diktantas

Tėvynės istorijos kelias nėra tiesus, – tai tarsi sukuriuojantis tautos sąmonės tęsinys, kuriuo nelengva nei eiti, nei važiuoti, nebent sklęsti nebandant išvengti aštrių viršukalnių, įsirežiant ties posūkiiais, staigiai stabdant ties kryžkelėmis. Bet jei išdrįsi – užsklendęs kasdienybės skląstį nesidairydamas kilk ir leiskis pagaunamas sukurio – neišsigąsk jo svaiginančios jėgos.

Štai Dovilai su smailiabokšte evangelikų liuteronų bažnyčia, o šalia mediniame name gimė pirmasis Klaipėdos krašto lakūnas ir jo šaunūs broliai. Nebėr kadais linksmi dundėjusio siauruko, tik tiltelis per Lašupę – kažkada ir miestelis vadinosi Lašupėnais. Įsisuk į linksmų išsipuošusių vasarotojų būrį, iš Klaipėdos čia atvykusių sekmadienį siauruku – juk Minijos krantai su atviromis užėigų terasomis traukia labiau nei pajūris. Apie ką jie kalba? Kaip gražu, kaip linksmi Dovilų dvaruose, – na ir kas, kad kažkur jau grūmoja pilkas karo audrų debesis, – gal nuslinks, nugrumės ir sugurs, praslys ir į mūsų kraštelį nelįs. Deja, tokie ženklai vien grasinimais nesibaigia – tik žmogaus prigimtis kaskart sunkiai tai pripažįsta.

Klausimai:

1. Kas yra pirmasis Klaipėdos krašto lakūnas, minimas antroje pastraipoje, ant kurio gimtosios sodybos yra jam skirta atminimo lenta?
2. Kas išdrožė ir pastatė koplytstulpį Martyno Reisgio sodybos vietoje?
3. Kas yra minimi priešpaskutinėje pastraipoje du žymūs teologai, kurie taip pat buvo knygų autoriai, spaudos bendradarbiai, kovotojai už lietuvių kalbos teises?

Parengė Daiva Beliokaitė, Klaipėdos rajono savivaldybės administracijos Bendrųjų reikalų skyriaus vyr. specialistė (kalbos tvarkytoja)

KT programa „Kolegialaus grįžtamojo ryšio ir etapinės refleksijos taikymas mokytojų profesiniam tobulėjimui, stebint atnaujinto ugdymo turinio įgyvendinimą Klaipėdos rajono mokyklose“

Programos **tikslas** – teikti metodinę, pedagoginę ir konsultacinę pagalbą bendrojo ugdymo mokyklų direktorių pavaduotojams ugdymui, siekiant efektyviai įgyvendinti atnaujintą ugdymo turinį mokyklose.

Uždaviniai:

1. Išanalizuoti pamokos organizavimo didaktinius aspektus, atsižvelgiant į kontekstinio ugdymo(si) strategiją ir kompetencijomis grįstą mokymą(si).
2. Aptarti mokymuisi palankios aplinkos kūrimą atnaujintų bendrųjų programų ir įtraukties kontekste.
3. Tobulinti pamokos vertinimo kompetenciją.
4. Paveikiai praktinės veiklos refleksijai taikyti mąstymo žemėlapių metodą.

KT programos teikėjo, rengėjų, lektorių ir metodinio būrelio vaidmenys ir sritys

**Klaipėdos rajono
švietimo centras**
direktorius, metodininkas

Programos struktūra /
nuoseklumas / įstaigos
komandos, metodinio būrelio ir
tarpinstitucinis
bendradarbiavimas

Mokyklų išorės vertintojai
2 Klaipėdos rajono mokyklų vadovai

Ugdymo turinio / įtraukties principų /
universalaus dizaino ugdymui įgyvendinimas,
pamokos kokybė, pamokos vertinimo
kompetencija

**Klaipėdos rajono mokyklų direktorių pavaduotojų ugdymui
metodinis būrelis**
metodinio būrelio pirmininkas, nariai

Pavaduotojų ugdymui įveiklinimas, ugdymo turinio
įgyvendinimas, KT programoje įgytų kompetencijų taikymas
savo įstaigose

KT programos įgyvendinimas

KT programos įgyvendinimas: turinio struktūra

Programos turinį sudaro 5 (ir daugiau) seminarai-moduliai (teorija, praktika, savarankiškas darbas).

1 seminaras – vizitas į filmuotas pamokas pristatančią mokyklą.

Seminaro-modulio turinys:

- 1. Įvadinė dalis, temos pristatymas (veda lektoriai – mokyklų išorės vertintojai);**
- 2. Filmuotų pamokų stebėjimas, pamokų stebėjimo protokolų pildymas pagal numatytus klausimus;**
- 3. Filmuotų pamokų aptarimas darbo grupėse (moderuoja lektoriai – mokyklų išorės vertintojai);**
- 4. Darbo grupėse rezultatų suvestinės pristatymas;**
- 5. Refleksija.**

Pamokų stebėjimas, aptarimas: aspektai

Pamoka pagal atnaujintą ugdymo turinį

Ugdomų kompetencijų raiška pamokoje

Metodai, atliepiantys pamokos turinį

Mokinių mokymosi pasiekimų ir įgytų kompetencijų vertinimas

Individualios mokinio pažangos pamatavimas pamokoje

Pamokos kortelė, pamokos stebėjimo protokolas

Universalus dizaino mokymuisi taikymas pamokoje

Palankių mokymo(si) sąlygų sukūrimas įvairių gebėjimų mokiniams

Efektyvus pastoliavimas SUP mokiniams

Ir kt.

Šiuolaikinės pamokos kokybiniai aspektai: pamokos sėkmės kriterijų aptarimas

Savarankiškas darbas: atsižvelgiant į mokymuose gautą medžiagą ir praktinį kolegialų mokymąsi, atlikti analogiškas veiklas savo mokykloje ugdymo proceso stebėjimo metu; pasirengti pristatyti išvalgas KT programos baigiamojoje refleksijos dalyje

KT programų dėmesys *KOMPETENCIJOMS*

KT programos „Atnaujintas ugdymo turinys: dėmesys Klaipėdos krašto istorijai ir raštijos veikėjams“ dalyvių tobulinamos kompetencijos

Kompetencija (-os)	Įgytos (-ų) kompetencijos (-ų) į(si)vertinimo būdai
Profesinės elgsenos srities kompetencijos: profesinio tobulėjimo kompetencija	Diskusija, refleksija, darbas grupėse
Kognityvinės srities kompetencijos: dalyko (srities) ir tarpdalykinė kompetencija; ugdymo turinio kūrimo ir realizavimo kompetencija	Integruotų pamokų organizavimas
Veikimo kartu srities kompetencijos: mokymosi drauge, su kitais ir iš kitų kompetencija; konstruktyvaus bendravimo ir bendradarbiavimo pedagogų profesiniuose ir tarpprofesiniuose tinkluose kompetencija	Integruotų pamokų planų rengimas, aptarimas, refleksija; bendravimas ir bendradarbiavimas su kultūros srities atstovais, rengiant pamokų medžiagą

KT programų dėmesys *KOMPETENCIJOMS*

KT programos „KGR ir etapinės refleksijos taikymas mokytojų profesiniam tobulėjimui, stebint atnaujinto ugdymo turinio įgyvendinimą Klaipėdos rajono mokyklose“ dalyvių tobulinamos kompetencijos

Kompetencija (-os)	Įgytos (-ų) kompetencijos (-ų) į(si)vertinimo būdai
Pamokų vertinimo pagal šiuolaikinės pamokos reikalavimus kompetencija	Savarankiško darbo pristatymas, pasidalijimas patirtimi, refleksija
Ugdymo turinio kūrimo ir realizavimo kompetencija; vadovavimo ugdymui ir mokymuisi, ugdytinių motyvavimo, jų individualios pažangos ir pasiekimų fiksavimo ir vertinimo kompetencija; mokymosi drauge, su kitais ir iš kitų kompetencija; darbo komandoje kompetencija	Diskusija, pasidalijimas patirtimi, dalyvių kvalifikacijos tobulinimo proceso ir rezultatų refleksijos

KT programų dėmesys *KOMPETENCIJOMS*

Ugdomos mokinių kompetencijos

Pažinimo kompetencija

Remdamiesi įgytomis žiniomis, mokiniai paaiškina svarbias praeities problemas ir jų kontekstus Lietuvos (jei įmanoma palyginant ir Europą) istorijoje, pagrindžia istorijos aktualumą dabarčiai.

(Agluonėnų etnografinė sodyba – kaip skyrėsi žmonių gyvenimo būdas praeityje ir dabar).

Kūrybiškumo kompetencija

Komunikavimo kompetencija

Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija

Kultūrinė kompetencija

Mokiniai analizuoja įvairią gyvenamosios vietovės (aplinkos) istorinę (kraštotyrinę) medžiagą. Paaiškina kultūros paveldo svarbą, istorinės atminties perspektyvas ir sankirtas.

Skaitmeninė kompetencija

Pilietiškumo kompetencija

Mokiniai įsitraukia į visuomenei aktualių istorinių klausimų aptarimo diskusijas.

Puoselėja Lietuvos valstybingumo tradiciją, ugdo patriotinę savimonę (lankydami kultūros paveldo objektus, suvokia savo krašto unikalumą, objektų ateities kartoms išsaugojimo prasmę, reikšmę// Malūno ekspozicija).

Apibendrinant...

Skirtinga komandos ir bendradarbiaujančių partnerių

kvalifikacija

kompetencijos

profesinė patirtis

sudaro galimybę atliepti šiuolaikinį ugdymo turinį:

- kompetencijomis grįstas ugdymas;
- tarpdalykinė integracija;
- galimybė mokytis už tradicinės klasės ribų – įdomesnis ugdymo procesas;
- mokytojo pasirenkamo ugdymo turinio dalis (30 proc.) (galimybė stiprinti tautinę tapatybę, savivoką artimiau pažįstant savo kraštą, istorinę / kultūrinę aplinką ir jo veikėjus).

